

Forsvarets nye rolle.

FORORD.

1. Denne titel er selvfølgelig meget ambitiøs, men jeg tillader mig at bruge den, fordi efterfølgende er et forsøg på netop at skitsere nogle indledende tanker om, hvordan man kan fastlægge den rolle, forsvaret skal spille efter Berlin-murens fald, efter CSCE-processens start m.v.

Disse begivenheder vil, forekommer det mig - men nok mindre bredt erkendt -, ændre forsvarets fundamentale betingelser. Fra at være en "frontlinienation" i en truet alliance, hvor forsvaret af eget område var fuldstændigt sammenfaldende med de bidrag, man skulle yde til Alliancen, og hvor man derfor kunne optimere begge dele samtidigt - og selvstændigt, da man selv havde den bedste ekspertise i dette geografiske område, er situationen for Danmark nu den, at man ligger i en mere tilbagetrukket position, med en helt anden trusselssituation og med krav om alliancebidrag, som næppe kan sammenkædes med det snævre nationale forsvar.

Det er denne ændring af de fundamentale betingelser, som er baggrunden for at tale om en "ny rolle". Principielt er det ikke forsvaret, som selv skal beskrive denne, men erfaringerne viser, at det ofte er forsvarets folk, der selv må starte debatten herom for at nå frem til den politiske afgørelse, som alene kan legalisere en sådan rolle.

Efterfølgende skal derfor ses som et indlæg i denne debat, derfor den ambitiøse titel.

INDLEDNING.

2. Alle mine - og de fleste andres - overvejelser om den rolle, vort forsvar skal spille, baserer sig på den tanke, at forsvaret har et formål, som det opfylder i de foreliggende situationer ved at løse en række konkrete opgaver. Det er løsningen af disse opgaver, som begrundet forsvarets sammensætning, idet budget og andre ydre betingelser fastlægger den effekt, hvormed opgaverne bliver løst.

Denne tankegang skal søges fulgt i det efterfølgende.

FORMÅL.

3. I de mange mulige situationer, der kan tænkes i fremtiden, kan jeg - som fælles formål - kun formulere følgende:

Det er dansk forsvars formål at være et redskab for den danske regerings sikkerhedspolitik i alle de situationer, hvor tilstedeværelse af eller anvendelse af militær magt er hensigtsmæssig.

Denne stærke binding til sikkerhedspolitikken kræver derfor en nærmere analyse af dette begreb.

SIKKERHEDSPOLITIK.

4. Dette begreb, som ofte anvendes meget svævende, må defineres langt mere koncist for at være et grundlag for forsvarets opbygning. Forsøgsvist skal det foreslås opdelt i følgende dele:

Danmarks sikkerhedspolitik (målsætning).

Den sikkerhedspolitiske situation (ydre begivenheder).

Den internationale struktur (valgte allianceforhold).

De sikkerhedspolitiske handlinger (dansk reaktion på de ydre begivenheder, under hensyn til allianceforholdene, for at opnå målet).

5. Danmarks sikkerhedspolitik antages at være og fortsat at kunne være:

- i) Sikre Danmarks eksistens som selvstændig nation (med grænser samt rettigheder og pligter udadtil).
- ii) Sikre Danmarks ret til intern selvbestemmelse under hensyntagen til godkendte aftaler og konventioner.

Herudover kan evt. suppleres med efternævnte punkter, såfremt der er politisk vilje hertil:

- iii) Bidrage til en fredelig udvikling blandt verdens nationer ved at fremme retsforholdene mellem disse (skabe legale forhold).
- iv) Bidrage til en retfærdig udvikling overalt på jorden, så vold og overgreb undgås (tilgodese menneskerettigheder, livsbetingelser m.v.).

i) og ii) betegnes i det efterfølgende Danmarks basale sikkerhedspolitik, mens i), ii), iii) og iv) betegnes som den udvidede sikkerhedspolitik.

Her - som i den senere del af denne artikel - vælges bevidst bredere politiske rammer end generelt accepteret. Årsagen er, at der i givne ydre situationer kan opstå folkelige (politiske) krav, som ligger betydeligt ud over, hvad man under almindelige "snusfornuftige" fredsforhold drømmer om. Kun ved at introducere de bredere rammer sikrer man sig, at forsvarrets struktur bliver fleksibel nok til at kunne varetage de i fremtiden "uaktuelle, uacceptable etc..." opgaver.

6. Den sikkerhedspolitiske situation.

Som bekendt er det en bekostelig og særdeles langvarig proces at ændre væsentligt på forsvarrets sammensætning. Man bør derfor forudse forsvarrets opgaver 10-20 år ud i fremtiden. I den nuværende situation, hvor den udenrigspolitiske situation er meget uforudsigelig (Sovjetunionens (SU) fremtid, "Den nye Verdensorden" efter Golfkrigen, EF's udvikling, den internationale økonomis udvikling m.v.), må man derfor lægge et bredt spektrum af muligheder til grund for de videre overvejelser.

Her skal dog kun et antal eksempler anføres for at vise variationsbredden og dermed den fleksibilitet, der kan blive krav om, for så vidt angår forsvarrets virke.

- A) En (ny) E-W-konfrontation mellem SU/Rusland (+ Ukraine) og Vesteuropa (evt. + USA/CA). Grænselinie (1) Polens vestgrænse eller - mere sandsynligt - (2) Polens østgrænse. Konfrontationen omfatter trusler om brug af magt (herunder A-våben) for sikring af nødvendige økonomiske fordele, adgangs- og kontrolrettigheder m.v.
- B) Et udadtil relativt passivt, lukket SU/Rusland, som stadigt er en militær stormagt (med A-våben og en ukontrolleret størrelse E for Ural). Indre uroligheder med betydelige udvandrers strømme mod Vesteuropa og miljøkontroverser kan kombineres med (1) ro på Balkan eller (2) etniske uroligheder på Balkan med konflikter i Jugoslavien, mellem Ungarn og Rumænien og mellem Bulgarien og Tyrkiet, evt. også Grækenland.
- C) Et (relativt) åbent SU/Rusland (og andre republikker) i et nært økonomisk samarbejde med den øvrige verden (især Vesteuropa). Betydelig gensidig tillid og indsigt. Alle konflikter kan forhandles.

Om denne variant også skal kombineres med ovennævnte B(1) og (2) eller kun (1) synes ikke væsentligt.
- D) Konfrontation i Middelhavsområdet dels mellem N- og S-kyst (etnisk, religiøs), dels i sammenhæng med en arabisk ekspansion fra Mellemøsten (fx fra Irak/Iran) og konflikten om Israel.

- E) N-S-konfrontationer, som kan antages at bestå af en række (mindre) konflikter rettet mod vestlig (nordlig?) dominans (overtagelse af eller chikane af vestlig domineret handel, industri, råstofudvinding m.v.).
- F) Interne konflikter i 3. verden med virkning fx på vestlig økonomi, vestlig retsopfattelse (national uafhængighed (Taiwan), undertrykkelse af menneskerettigheder m.v.), verdensøkonomisk balance (regnskov, hungerskatastrofer) etc.

Den specielle situation for Danmark er ikke søgt skitseret her. Den afhænger bl.a. af, om Danmark vælger den basale eller den udvidede sikkerhedspolitik, et valg der også hænger sammen med efterfølgende pkt. 7 om den internationale struktur.

7. Den internationale struktur.

Forholdene mellem nationerne fastlægges ved en lang række aftaler, traditioner m.v. De relationer, som har sikkerhedspolitisk betydning, og som Danmark enten har accepteret eller kan tænkes at acceptere, er efterfølgende skitseret i en række eksempler, som efter ønske kan videreudbygges, men som her tjener til en overordnet forståelse af kravene til forsvaret.

- a) FN og CSCE-aftalerne er det bærende element (især CFE for Danmarks vedkommende, men også START og ABM (heri SDI) samt aftaler om taktiske A-våben, B- og C-krig foreligger).
- Dette eksempel kan underinddeles i
 - (1) FN med udelukkende fredsbevarende styrker.
 - (2) FN med egentlige kampstyrker.
- b) NATO er det væsentligste element, fokuseret omkring det politiske samarbejde, men ellers i flg. to variationer
 - (1) med et stærkt integreret mil. samarbejde, herunder "out of area"-operationer (evt. valgfrit)
 - (2) med et rudimentært mil. samarbejde, fortrinsvis til politisk demonstration.
- c) EF/WEU/IEPG samarbejder politik, økonomi og forsvar i Vesteuropa. Igen her ses på to variationer:
 - (1) Et stærkt integreret vesteuropæisk militært samarbejde.

- (2) Et fortrinsvis økonomisk baseret, mil. samarbejde (materielproduktion (IEPG), uddannelse mv.).

Det skal bemærkes, at kombinationer af ovennævnte strukturer er mulige, fx a(1) + b(1), hvor b(1) kan ses som en mere hensigtsmæssig løsning end a(2), eller fx b(2) + c(1) i stedet for b(1).

Ovennævnte 3 strukturer er som nævnt eksempler, som kan/bør videreudvikles. Voksende fra a) via b) til c) må forventes atfalter, som med voksende detaljeringsgrad beskriver kravene til alliancemedlemmerne, fx krav om minimale forsvarsbudgetter (1¼ af BNP el.lign.), om bestemte styrkekrav for alliancebidraget etc.

8. De sikkerhedspolitiske handlinger skal ikke nærmere diskuteres her, de kan jo være af så mange typer (diplomatiske skridt, økonomiske foranstaltninger, politiske tilkendegivelser etc.). Kun de handlinger, som omfatter tilstedeværelse af eller anvendelse af mil. magt, kan argumentere for forsvarrets eksistens, mens andre handlinger, hvor en effektiv organisation er påkrævet (fx nødsituationer, logistiske situationer m.v.), kan udnytte denne eksistens.

Men det er væsentligt - som allerede tidligere nævnt -

- at diskutere et meget bredt spektrum af handlemuligheder, så man ikke overraskes med situationer, hvor mil. deltagelse kunne være hensigtsmæssigt,
- ikke at begrænse dette brede spektrum af særlige ideelle, fx pacifistiske betragtninger. I konkrete situationer kan de politiske ønsker blive vægtet helt anderledes end i planlægningsperioden,
- at overveje, om det (for Danmark) er vigtigere at være med i en given handling med beskedne bidrag (og dermed dog få nogen indflydelse på problemets løsning) end at koncentrere sig om ganske få situationer med større bidrag.

FORSVARETS OPGAVER.

9. Ud fra det i pkt. 3 antagne hovedformål kan man nu, for hvert enkelt punkt i den matrice, som udgøres af den sikkerhedspolitiske situation og den internationale struktur, studere de opgaver, som gennemførelsen af regeringens sikkerhedspolitik kan tænkes at stille til forsvaret.

			DEN INTERNATIONALE MATRICE											
			DEN SIKKERHEDSPOLITISKE SITUATION											
			A E-W - konfr.		B Uro SU		C Åbent SU		D Middelhav & Mellemøst		E N-S - konfr.		F Konflikter 3. verden	
			(1)	(2)	(1)	(2)	(1)	(2)						
DEN INTERNATIONALE STRUKTUR	a) FN og CSCE	(1) Fredsbev.												
		(2) Kamp												
	b) NATO	(1) Stærkt												
		(2) Svagt												
	c) EF/WEU/IEPG	(1) Mil. integr.												
		(2) Økon. integr.												

Fig. 1.

Tages fx den før 1989 herskende situation, som jo var A, dog med den indre tyske grænse som skillelinie, kombineret med b(1), dog uden "out-of-area"-operationer, kendes adskillige sæt af opgaver af nærlig ens indhold, se fx Forsvarets Rolle eller Forsvarskommissionen af 1988's forslag.

En så detaljeret opstilling er ikke hensigtsmæssigt over så mange eksempler som anført i matricen, og man skal derfor samle opgaverne i grupper og foreløbig kun se på de grupper, som er afledt direkte fra sikkerhedspolitikken, mens andre, som mere indirekte afledes (samarbejde om materiel og uddannelse (herunder taktik m.v.), andre samfundsopgaver m.m.) foreløbigt udelades (jf. pkt. 12).

10. Tidsforløb.

Inden opgavegrupperne skal opstilles, skal nogle bemærkninger om tidshorisonter og -forløb fremføres.

Jeg har hidtil undgået konkrete tidsangivelser, fx på hvilken tidshorizont de sikkerhedspolitiske forhold er søgt beskrevet, hvor hurtigt der kan skiftes fra en situation til en anden etc. Dette skyldes, at tidsmæssigt gælder denne analyse, så længe de foreliggende sikkerhedspolitiske forhold er inkluderet inden for den foreliggende matrice. Størrelsen af denne bør være sådan, at forsvarrets tilpasningstid (dvs. tid til en væsentlig strukturændring), som fx kan antages at være ca. 10 år, er væsentlig mindre end matricens gyldighedsperiode.

Specielt skal om det sidste bemærkes, at forfatteren ikke har anset det for sandsynligt, at der inden for denne periode opstilles en egentlig Europahær til delvis (eller hel) afløsning af de nationale forsvar.

11. Suverænitet.

Den gruppe af opgaver, som hører ind herunder, påregnes stadig at være fortrinsvis nationale. Den omfatter overvågning og suverænitetshævdelse af eget område (især sø- og luftrum, men også særlige - især tyndt befolkede - landområder) samt indseende med nationale interesser i tilstødende områder.

Under disse opgaver falder især en række internationale forpligtelser (opretholdelse af ordnede forhold, miljøhensyn, redningstjeneste m.v.). Ikke alle disse opgaver er overalt pålagt forsvaret, men indgår alle i suverænitetsbegrebet.

I internationale områder (især havområder) har alle ret til at færdes, til evt. efter særlige aftaler at udnytte ressourcer (fiskeri, havbund) og at forhindre forurening m.v., og opretholdelsen af denne ret kan også betragtes som en del af suveræniteten, som evt. må kunne beskyttes mod overgreb. Mens det hidtil af politiske årsager ikke har været inkluderet i dansk forsvars opgaver at deltage i sådan suverænitetshævdelse, kan det antages, at forsk. alliancer, fx især FN og/eller EF kan finde det nødvendigt at opstille fælles styrker til varetagelse af sådanne opgaver, og dansk deltagelse kan komme på tale.

Opgaver vedr. suverænitetshævdelse må forventes at eksistere overalt i den sikkerhedspolitiske matrice. Da opgaven er national vil den være uafhængig af strukturen (a, b el. c), idet dog muligt alliancemæssigt back-up i b og c vil være en støtte.

Kravene til lokal indsats (størrelse, beredskab m.v.) vil være store i A, lidt aftagende i B og beskeden i de øvrige situationer. Til gengæld kan ønskes om deltagelse i international styrke vokse i D, mere i E og noget i F. Om kravene vil være størst i struktur a (FN) eller i b og/eller c, kan næppe afgøres.

12. Forsvar af eget område.

Denne gruppe af opgaver, som hidtil har været den bærende for forsvarets struktur (omfattende forsvaret af den jyske halvø, af Sjælland, spærring af farvandene, sikring af forsyninger, luftforsvar og opretholdelse af luftherredømmet m.v.), er blevet af mindre direkte betydning, (Danmark er ikke længere en frontlinienation i en alliance, men nærmere et opmarchområde), men vil organisatorisk fortsat være central som baggrund for de øvrige opgavegrupper.

Denne "selvforsvarsopgave" kædes også lettere til vpl-ideen, HJV og den folkelige opbakning om forsvaret, og dens opretholdelse er nødvendig for en genopbygning af et væsentligt større forsvar, skulle den sikkerhedspolitiske udvikling sprænge den opstillede matrices rammer.

Opdelingen i enkeltopgaver (som ovenfor nævnt) kan formentligt opretholdes, måske med visse mindre ændringer fx i definitionen af muligt indsatsområde eller sammenlægninger, men det væsentligste er ændringer i beredskab, i uddannelsesniveau og lign.

Med denne baggrund vil opgaver vedr. forsvar af eget område eksistere overalt i den sikkerhedspolitiske matrice, men med varierende detaljekrav. I situation A vil beredskab og uddannelseskraft være højest, mens de øvrige ikke synes at medføre muligheder for kritiske situationer i dansk område. (For Grønland og Færøerne vil styrker fra vort alliancebidrag kunne bruges).

13. Allianceforsvar.

Mens Danmark op til 1989 var en frontlinienation i den alliance, vi havde valgt, og hvis forsvarsstyrker alle ville være inddraget i alliansens kamp på eller omkring dansk område fra en evt. krigs begyndelse, er Danmarks nuværende placering i betydelig afstand fra de mulige indledende militære operationer.

I denne situation opstår derfor en række nye opgaver, hvor forsvaret skal kunne afgive styrker til et allianceforsvar, som kan virke uden for Danmark (muligvis globalt). Opgaverne kan omfatte opstilling, uddannelse (herunder øvelser), transport (forskydning), logistik m.v. af passende, i alliancen fastlagte enheder, og andre danske bidrag til alliansens forskellige kommandoled, infrastruktur m.v. vil også kræves.

(Opgaverne er principielt ikke nye, de svarer til forsvarets nuværende opstilling af FN-styrker. Men omfang, kapacitet, teknologiindhold m.v. gør, at denne opgavegruppe trækkes ud parallelt med de to andre store grupper).

Den nærmere opgaveformulering vil være stærkt afhængig af den valgte internationale struktur (a, b eller c) og dennes underinddeling ((1) eller (2)). Danmark må forberede sig på forhandlinger herom, så disse opgaver kan løses med styrker, der også kan gives en national dansk opgave, skulle alliancemønstret skifte (fx fra stærkt til svagt NATO kan vort alliancebidrag tænkes at overgå fra international kontrol til at være dansk indsatsstyrke).

Opgaverne vil også afhænge af den sikkerhedspolitiske situation (A - F). En opgaveudvælgelse må forberedes.

Endeligt vil de mulige opgaver, især i denne opgavegruppe, blive styret af forsvarets budget, hvor dettes samlede størrelse og fordeling mellem de tre opgavegrupper er afgørende. En vis koncentration mod visse begrænsede opgaver, fælles for mange situationer under samtidig hensyntagen til de to andre opgavegrupper, synes mest hensigtsmæssig.

14. Div. andre opgaver.

Uden i øvrigt at tage hensyn hertil skal efterfølgende opgaver nævnes for fuldstændighedens skyld, idet disse enten er grundlag for løsningen af ovennævnte 3 grupper eller er mulige/ønskelige videreudnyttelser af forswarets systemer. F.eks. skal nævnes:

Efterretningstjeneste, hvor på den ene side den store bredde i mulige situationer stiller store krav om global viden, på den anden side det ringere beredskab m.v. kan begrænse krav om detailviden.

Støtte til samfundet: Fiskeriinspektion, redningstjeneste, katastrofehjælp m.v., evt. organiseret under et totalforsvarskoncept.

Integration i samfundet: Forsynings- og vedligeholdelsestjeneste, forskning, våbenudvikling og -produktion, evt. fællesskab om uddannelse og lign., lokalisering.

FORSVARETS HOVEDSTRUKTUR.

15. Fleksibilitet og begrænsninger.

Inden en hovedstruktur skitseres, skal de forskellige krav resumeres og suppleres. Strukturen skal være hensigtsmæssig

- under basal og udvidet sikkerhedspolitisk målsætning
- i de mulige sikkerhedspolitiske situationer
- i alle nævnte internationale strukturer

og skal kunne løse kombinationer af sandsynlige opgaver, som er skitseret foran.

Denne hovedstruktur er/kan være underkastet en række supplerende begrænsninger vedr.

- ressourceforbrug (budgetstørrelse)
- samfundsopgaver og
- samfundsintegration (jf. pkt. 12).

I efterfølgende tænkes disse begrænsninger reduceret til udelukkende et budget, idet evt. hensyntagen til de øvrige begrænsninger forudsættes henført til de herved forårsagede ændringer af dette budget.

16. Hovedkomponenter.

Når hovedkomponenterne i forsvaret skal udvikles, må man erindre, at man i almindelighed må kræve, at alle komponenter kan bidrage til løsning af flest mulige opgaver. En opgave - eller gruppe af opgaver - skaber således ikke en bestemt komponent, hele det samlede opgavesæt må indgå i overvejelserne.

Efterfølgende må kun betragtes som et eksempel, mulighederne for valg er store. Men det forekommer mig væsentligt, at disse muligheder drøftes, inden man tager stilling til de alliancekrav, som må forventes. Grunden herfor er naturligvis, at alliancekravene fokuserer på alliansens skønnede behov, ikke på Danmarks:

- Dels vil de forventede muligheder for ændrede allianceforhold, som kan skifte hurtigere end forsvarets tilpasningstid, give ændrede alliancekrav, som vil være belastende at søge efterkommet,
- dels vil en konsistent, dansk udviklet struktur muliggøre en mere tilfredsstillende udvikling af både alliancebidrag, som er hensigtsmæssige for alliancen, og af forsvarets øvrige struktur og dennes tilpasning til vort samfund.

Jeg har valgt - trods de i stykket førstnævnte betragtninger om, at alle komponenter bør kunne bidrage til alle opgaver - at opstille også hovedkomponenterne opdelt svarende til opgavegrupperne. Årsagen hertil er væsentligst økonomisk: Vort alliancebidrag må udnytte den teknologiske udvikling fuldt ud og bliver derfor dyrt pr. enhed, mens vort nationale forsvar må være bredt for at sikre den folkelige tilknytning; men som følge heraf må det gives et væsentligt lavere teknologiindhold med de forventede budgetbetingelser.

Det bliver selvfølgelig et væsentligt psykologisk problem for forsvaret at sikre et samarbejde, baseret på gensidig respekt og tillid, mellem disse to dele, et problem, som det er forudsat, at man kan klare.

17. Bidrag til allianceforsvaret.

Allianceforsvarsopgaverne må kræve opstilling af passende enheder, som kan bidrage hertil. Selv om alliansens krav (som kan være af vidt forskellig styrke) har væsentlig betydning, bør nationale hensyn også veje tungt. Antages et nogenlunde konstant dansk forsvarsbudget, kan flg. relationer udledes:

- Styrken må have "international standard" ("high-technology") for at kunne samarbejde med alliancen.
- Styrken må kunne operere globalt (± Stillehavsområdet?), dog mindre styrke jo længere væk.

- Med kort varsel kan små styrker afsendes, med længere varsel større.
- Jo svagere alliance (kun FN) og derfor jo mindre tillid til hjælp til Danmark fra alliancen, desto bedre tilpasning til øvrige danske forsvarsstyrker.
- Jo større trussel, der foreligger mod dansk territorium, desto bedre udnyttelse i forsvaret af selve Danmark (løse opgaver inden for denne gruppe).
- Til daglig bidrage til at løse forsvarets rutineopgaver (suveränitetshævdelse og evt. øvrige opgaver).

Det synes umiddelbart ønskeligt, at alle tre værn kan deltage i allianceforsvaret, især for dermed alle at være tvunget til at opstille "high-technology"-enheder og dermed til at følge den teknologiske og taktiske udvikling.

Af økonomiske årsager kan bidragene næppe blive andet end:

En hær enhed med alle våbentyper repræsenteret (infanteri, kampvogne, artilleri, panserværn, helikoptere, luftforsvar, elektronisk krigsførelse m.v., forsyningsstyrker og transportmuligheder), formentlig max. en forstærket BTN-kampgruppe med mulighed for opstilling af 1-2 tilsvarende reserveenheder. Evt. begrænset aktionsradius (kun EUR?).

En (+ en reserve) fregat af international klasse + forsyningskibe (civile) (global indsats).

En (to?) Dual-purpose jagereskadriller med mobilt base-supplement (ledelse, nær- og nærluftforsvar, forsynings-tjeneste, reparationstjeneste m.v.) kun til brug fra alliancens flyvestationer.

Uddannelsesniveaue for de nævnte liniestykker antages konstant og højt (dvs. formentligt stampersonel).

Udover disse kampstyrker må der - alt afhængig af alliancens struktur - forventes krav om mindre enheder (stabselementer, kommunikation m.v.), som kan bidrage til alliancens overordnede ledelse (fælles hovedkvarterer, operative kommandoer m.v.), ligesom visse aftaler om logistisk støtte (mobiliserede fly og skibe m.v.) kan forudses.

Såfremt en krig udvikler sig således, at enten dansk område kan blive krigszone, eller alliancens kamp kræver dette, kan enheder fra det danske nationale forsvar inddrages i vort alliancebidrag. Men dette kan forudsætte en betydelig supplerende uddannelsestid og materieltilførsel.

18. Forsvaret af dansk område.

De komponenter, som skal løse de opgaver, som forsvaret af det danske område stiller, og som fx kan kaldes det nationale forsvar, må opbygges således

- at de belaster det danske samfund mindst muligt (lille forsvarsbudget)
- at en vis evne til forsvar af det danske område kan opnås ved en supplerende uddannelse efter mobilering
- at et ændret (forøget) beredskab og effektniveau kan opnås med kortere varsel end forsvarets generelle tilpasningstid, fx gennem ændret længde af værnepligtstid, genindkaldelser m.v.
- at de muliggør genopbygning (under forudsætning af supplerende ressourcer) af væsentligt stærkere forsvar, skulle trusselsituationen kræve dette (p.t. uden for den sikkerhedspolitiske matrice)
- at de danner basis for opstilling og drift af såvel allianceforsvarsbidraget som suveränitetshævdelse
- at de udnytter og udvikler den demokratiske forståelse for ansvaret for landets eksistens og selvstændighed
- at de danner basis for HJV's eksistens og aktivitet.

Baseret på sådanne betragtninger (pris, beredskab, variation efter behov m.v.) må denne hovedkomponent i vid udstrækning baseres på vpl. Opbygningen kan også baseres på, at alliancestyrker (både de danske bidrag hertil som evt. forstærkninger udefra af tilsvarende art) kan danne særligt slagkraftige reserver hertil.

Eksempelvis kan dette nationale forsvar opstilles med flg. enheder af HRN:

- Et antal infanteribrigader (dvs. med beskedent antal KVG, HEL m.v.), baseret på ca. 4 mdr. vpl. (+ længere, frivillig tjeneste for særligt personel) med en fuldstændig BDE opstillet og under uddannelse samtidigt.
- Et antal specialenheder (fx føringsenheder, logistik m.v.) efter behov.

Ud af ældre årgange kan evt. opstilles særlige lokalforsvarsenheder, og en frivillig efteruddannelse af væsentlige enheder kan overvejes som middel til et kortere beredskab.

I tilknytning til denne aktivitet påregnes - med vpl. med frivillig længere tjeneste - uddannet personel til de tidligere nævnte reserveenheder i allianceforsvaret, ligesom STP fra disse enheder kan udnyttes i vpl.-uddannelsen.

Denne opstillings- og uddannelsesaktivitet forudsætter en herfor hensigtsmæssig garnisonering og øvelsesområde (med nødv. simulatorer m.v.), formentligt i alt væsentligt koncentreret ét sted i Danmark (Vestjylland?).

For SVN gælder, at der for de sejlede enheder ikke kan være rene vpl.-enheder, men at vpl. personel kan uddannes i de i suverænitetstyrken indgående, fast udrustede enheder, for så ved mobilisering at muliggøre udrustning af alle enheder.

Det skønnes, at ca. 1/3 af SVN's sejlede enheder må være konstant udrustede (suverænitetshævdelse m.v.), og vpl. med 4 mdr.'s tjeneste (enkelte frivilligt længere) indkaldes fordelt over året efter behov.

Vpl. med frivillig længere tjeneste uddannes i fregatterne til brug som reservebesætning.

Til andre opgaver: bevogtning, overvågning, logistik (fx med indkaldte civile skibe) bruges vpl. med normalt 4 mdr. vpl. og evt. frivillig efteruddannelse. Uddannes enhedsvist eller løbende, hvis de integreres i en konstant funktion (fx overvågning).

For FLV er regnet med, at der - også til suverænitetsbrug - opstilles 1-2 flyvende eskadriller (samme type som i alliancestyrken) med fast personel, men at man som jordpersonel, flyvestationspersonel (fx bevogtning, LV m.v.) etc. uddanner vpl., som i en mobiliseringssituation kan udvide disse funktioner og inddrage yderligere (civile) flyvestationer.

Luftværnsgruppen opstilles med primært vpl. personel (4 mdr. + enkelte frivillige længere), og uddannelse finder sted enhedsvis som for HRN.

I Kontrol- og Varslingsgruppen uddannes løbende supplerende vpl. personel som i SVN's skibe.

19. Suverænitetsforsvaret.

I dette opstilles enkelte enheder separat, men de fleste opgaver løses af enheder, som er opstillet inden for de to forrige kategorier (alliance og nationalt forsvar).

Som separate suverænitetshævdelsesenheder må formentligt betragtes inspektionsvirksomheden på Grønland (skibe, fly og SI-RIUS) samt redningseskadrillen, mens øvrige opgaver løses

for HRN primært af alliancebidraget

for SVN af det nationale forsvar, evt. alliancebidraget

for FLV af det nationale forsvar, evt. også af alliancebidraget.

De separate enheder antages opretholdt som for øjeblikket.

20. Denne hovedstruktur er søgt skitseret i vedlagte matrice, hvor enhedernes samvirke i de forskellige opgaver er vist.

[illegible]

Fig. 2.

FORSVARETS TOTALSTRUKTUR.

21. Denne udviklede hovedstruktur kan - når der er opnået en rimelig enighed herom - videreudvikles i en totalstruktur. Dette arbejde omfatter bl.a.

Detaljering af den ønskede krigsstruktur (personel- og materielindhold)

Detaljering af støttestrukturen (i krig som fred): Garni-
sonering (baser), skoler, materielkommandoer etc.

Detaljerings af uddannelse, dagl. drift m.v

Supplering med aktiviteter til løsning af øvrige opgaver
(pkt. 12)

og må omfatte en lang række analyser af effekt- og økonomiforhold, personelforhold m.v. Disse analyser vil formentlig have afsmittning tilbage på enkeltheder i hovedstrukturen.

AFSLUTNING.

22. Hermed er dette forsøg på en sammenhængende udredning af forsvarrets rolle afrundet. Der er søgt skabt et fundament for en helhedsopfattelse af forsvaret og dets hovedstruktur, et fundament med en tilstræbt rimelig levetid og i en passende forenklet form, at det kan bruges til videre offentlig diskussion.

Budgettet - som er centralt for det opstillede eksempel på forsvarets hovedstruktur - er ikke nærmere drøftet, men antaget at være noget mindre end det nuværende. Som nævnt bl.a. i indledningen skal variationer i budgettet kunne absorberes i variationer i den effekt, hvormed opgaverne kan løses.

Når denne er afklaret (og CSCE-processen er yderligere fremskreden), kan den mere detaljerede tekniske analyse af forsvarrets sammensætning gennemføres og resultaterne heraf realiseres.